

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR BALCIA INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-10-31 Nr. 429-264
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) atstovaujančio advokato Y. Y. (toliau – pareiškėjo atstovas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjo atstovas prašė išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Balcia Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. liepos 5 d. – 2024 m. liepos 4 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta Turto draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbtini*)), kuria buvo apdraustas pareiškėjui priklausantis gyvenamasis namas, kilnojamasis turtas ir pagalbinis pastatas – garažas (toliau – Draudimo sutartis). Draudimo sutartis sudaryta Gyventojų turto visų rizikų draudimo taisyklių Nr. LT-007.02-01¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu.

Pareiškėjas draudikui 2024 m. gegužės 20 d. pateikė pranešimą apie apdraustam turtui per 2024 m. gegužės 18 d. gaisrą padarytą žalą (toliau – Įvykis). Draudikas 2024 m. liepos 28 d. raštu pareiškėją informavo apie priimtą sprendimą dėl Įvykio atsisakyti mokėti draudimo išmoką. Draudikas rėmėsi UAB „Gaisriniai projektai“ 2024 m. liepos 19 d. parengtoje Specialisto išvadoje Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Specialisto išvada) nurodytais duomenimis, kad gaisras įvyko naktį, o vakare medinėje terasoje, sujungtoje su gyvenamuoju namu, buvo naudojama „kieto kuro kepsninė „Kamado“, kepsninės nesaugus naudojimas yra labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežastis.

Draudikas pabrėžė, kad nors Specialisto išvadoje yra nurodyta ir kita galima gaisro kilimo priežastis – „namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinis darbo režimas“, tačiau draudiko surinkti įrodymai suteikė pagrindą spręsti, kad „elektros instaliacijos laiduose avarinis darbo režimas (elektroterminis kaitimas) greičiausiai įvyko gaisro metu“. Todėl draudikas padarė išvadą, kad gaisrą lėmė teisės aktuose įtvirtintų saugumo reikalavimų, naudojant kepsninę, pažeidimas.

Draudikas pabrėžė, kad surinkti įrodymai ir išsamus jų vertinimas patvirtino, kad Įvykio požymiai atitiko Taisyklių 3.1 papunktyje įtvirtintas įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygas: draudimo išmoka yra nemokama, kai žalos apdraustam turtui atsiradimas yra kilęs arba susijęs su teisės aktuose ar gamintojo dokumentuose nurodytų reikalavimų nesilaikymu.

Draudikas nurodė, kad jam pateikti įrodymai patvirtina, jog prieš gaisrą kepsninė buvo naudojama, nesilaikant Bendrosiose gaisrinės saugos taisyklėse² įtvirtintų ir kepsninės gamintojo instrukcijoje nurodytų reikalavimų, šios aplinkybės ir lėmė apdraustam turtui padarytą žalą.

Pareiškėjo atstovas draudikui pateiktose pretenzijose ir kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad draudikas nepagrįstai Įvykio nevertino, atsižvelgdamas į Specialisto išvadoje nurodytą galimą gaisro kilimo priežastį – apdrausto namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimą, pareiškėjo atstovo teigimu, lėmusį gaisrą. Pareiškėjo atstovas taip pat teigė, kad draudikas nepagrįstai rėmėsi aplinkybėmis, jog pareiškėjas, naudodamas kepsninę, pažeidė Bendrosiose gaisrinės saugos taisyklėse įtvirtintus reikalavimus, nes tokias

¹ Draudimo taisyklės galioja nuo 2022 m. birželio 1 d.

² Patvirtintose Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. 64.

prielaidas paneigia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Vilniaus priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Valstybinės priešgaisrinės priežiūros skyriaus (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnyba) vyriausiojo specialisto, Vidaus tarnybos kapitono F. X. 2024 m. gegužės 30 d. parengtame Tarnybiniame pranešime Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Tarnybinis pranešimas) pateikti paaiškinimai. Pareiškėjo atstovas taip pat nurodė, kad Specialisto išvadą parengęs ekspertas nesivadovavo gaisro tyrimo aksiomomis.

Be to, pareiškėjo atstovas teigė, kad aplinkybės, jog gaisrą galėjo sukelti namo elektros instaliacijos gedimas, patvirtina draudikui pateiktas Lietuvos teismo ekspertizės centro (toliau – LTEC) 2025 m. kovo 21 d. Ekspertizės aktas Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – 2025 m. kovo 21 d. Ekspertizės aktas) ir 2025 m. birželio 20 d. UAB „Veesla“ pareiškėjo atstovui pateiktas atsakymas į 2025 m. gegužės 13 d. prašymą dėl informacijos pateikimo (toliau – 2025 m. birželio 20 d. UAB „Veesla“ atsakymas). Pareiškėjo atstovas kreipimesi į Lietuvos banką rėmėsi ir draudikui adresuotose pretenzijose nurodytais argumentais, kad draudiko Specialisto išvados duomenų pagrindu priimtas sprendimas atsisakyti mokėti draudimo išmoką yra nepagrįstas.

Pareiškėjo atstovas, ginčydamas Specialisto išvados duomenis, nesutiko su eksperto vertinimu, kad „tamsaus paros meto elektros energijos generacija iš saulės elektrinės fotovoltinių modulių beveik nevyksta (retkarčiais būna labai minimali), tai labiausiai tikėtina, kad aptiktuose elektros instaliacijos laiduose elektroterminis kaitimas greičiausiai įvyko dėl gaisro metu namo elektros instaliacijoje atsiradusio avarinio darbo režimo (galimai dėl nudegusios elektros instaliacijos laidų izoliacijos ar kito panašaus pobūdžio elektros įrangos gedimo).“ Pareiškėjo atstovo teigimu, „dienos metu, kai saulės elektrinės generavimas vyksta maksimalia galia ir elektroterminio kaitimo tikimybė būna didžiausia, jokių problemų namo elektros instaliacijoje ar elektros tiekimo grandinėse pastebėta nebuvo.“

Pareiškėjo atstovas teigė, kad „laidai, kuriuos ištyrus užfiksuotas elektros terminis kaitimas, ėjo iš saulės elektrinės fotovoltinių modulių į inverterį. Vadinasi, šie laidai galėjo kaisti tik tuomet, kai veikė saulės elektrinės fotovoltiniai moduliai. Gaisro metu saulės elektrinės fotovoltiniai moduliai neveikė, vadinasi, gaisro metu kaisti šie laidai negalėjo, nes srovės juose nebuvo.“

Pareiškėjo atstovas, remdamasis 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenimis, kad „iš gaisro įvykio vietos paimtose ir tirti pateiktose laidų gyslose trumpajam jungimui būdingų požymių nėra“, teigė, kad šie duomenys pagrindžia, jog Specialisto išvadą parengęs ekspertas padarė nepagrįstą išvadą, kad „laidai kaito gaisro metu pažeidus laidų izoliaciją“. Pareiškėjo atstovo teigimu, ekspertas, neištyręs elektros srovės tekėjimo iš inverterio į elektros terminio kaitimo pažeistus laidus nulemtu kito elektros įrangos gedimo, Specialisto išvadoje neturėjo pagrindo teigti, kad kitos įrangos gedimas nebuvo nustatytas.

Pareiškėjo atstovo teigimu, aplinkybės, kad kintama įtampa netekėjo iš inverterio į saulės elektrinės fotovoltinius modulius, patvirtina ir 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės aktas, kuriame nurodyta, kad ekspertiniam tyrimui pateiktuose elektros instaliacijos laidų fragmentuose nebuvo nustatyta avariniam darbo režimui būdingų požymių ir kad tirti pateiktieji elektros instaliacijos fragmentai termiškai paveikti gaisro šilumos. Minėtus duomenis, pareiškėjo atstovo teigimu, pagrindžia ir 2025 m. birželio 20 d. UAB „Veesla“ atsakyme nurodytos aplinkybės.

Be to, pareiškėjo atstovo teigimu, Specialisto išvados duomenų nepagrįstumą patvirtina ir aplinkybės, kad „laidų, pažeistų dėl elektros terminio kaitimo, kitose namo vietose nerasta“. Pareiškėjo atstovas pabrėžė, kad „kintama įtampa (elektros srovė iš ESO) negalėjo išlydyti 6 mm² varinių laidų,ėjusių iš inverterio į saulės elektrinės fotovoltinių modulius, buvusius ant namo, patvirtina tai, jog toks laidas išlaiko 46 amperų ilgalaikę srovę, o namo elektros įvade ant elektros stulpo įrengtas 25 amperų automatinis saugiklis, o namo rūsyje buvo įrengta elektros skydinė, kurios įvade buvo įrengtas trifazis 20 amperų automatinis saugiklis, prie kurio buvo prijungtas saulės elektrinės inverteris, todėl esant tokiems saugikliams, 6 mm² variniai laidai negalėjo išsilydyti nuo kintamos įtampos.“

Pareiškėjo atstovas ginčijo ir draudiko pateiktą AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – AB „ESO“) duomenų objektyvumą ir šių duomenų, kaip įrodymo, galinčio patvirtinti Specialisto išvadą parengusio eksperto vertinimą, pakankamumą.

Pareiškėjo atstovas nurodė, kad ant gaisro vietoje rastų ir LTEC ištirti pateiktų „laidų yra susiformavę vario lašeliai, vadinasi, dėl elektros terminio kaitimo variniai laidai buvo pasiekę lydymosi temperatūrą. Vario lydymosi temperatūra yra 1083°C vadinasi, iki gaisro variniai laidai,

ėję nuo saulės elektrinės fotovoltinių modulių, buvusių ant namo, iki inverterio, buvo įkaitę apie 1083°C, o tai ir buvo priežastis, dėl ko kilo gaisras.“

Pareiškėjo atstovas taip pat nurodė, kad „nuo išorės laidus dengė namo fasado skalūno apdaila, kuri buvo sukama prie vertikaliai einančių spygliuočių medžio tašelių, stačiakampio formos, kurių apytikriai matmenys galėjo būti apie 25x50 mm.“ Pareiškėjo atstovo nuomone, „jie ir galėjo užsidegti nuo varinių laidų, besilydančių dėl elektros terminio kaitimo, kurie galėjo būti įkaitę apie 1083°C.“ Pareiškėjo atstovas nurodė prielaidą, kad „gaisro išvakarėse, t. y. 2024 m. gegužės 17 d. namo saulės elektrinė galėjo veikti iki 18 val. ir vėlesnio laiko, nes tai buvo saulėta diena ir saulės elektrinės fotovoltiniams moduliams gaminant elektros energiją galėjo kaisti laidai. Kaistant laidams be trumpojo jungimosi, kas ir buvo šiuo atveju, saugikliai dažnai nesuveikia. Be to, Namo saulės elektrinė neturėjo saugiklio tarp saulės elektrinės fotovoltinių modulių ir inverterio, t. y. tarpe, kur rasti išsilydę laidai, dėl to saulės elektrinės sistema galėjo neužfiksuoti gedimo.“

Be to, pareiškėjo atstovas teigė nesutinkantis su Specialisto išvadoje pateiktu vertinimu, kad „jokių problemų namo elektros instaliacijoje ar elektros tiekimo grandinėse pastebėta nebuvo, kadangi patys išimti laidai, jungę namo saulės elektrinės fotovoltinių modulių su inverteriu, paveikti elektros terminio kaitimo rodo, kad namo elektros instaliacijos dalyje nuo saulės elektrinės fotovoltinių modulių, buvusių ant namo, iki inverterio, buvo problemų.“ Pareiškėjo atstovo teigimu, tokio pobūdžio išvadą ekspertas galėjo padaryti, tik atlikęs gaisro vietos apžiūrą, nors ji Specialisto išvadą parengusio eksperto nebuvo atlikta.

Pareiškėjo atstovas taip pat nurodė, kad „laidai jungę saulės elektrinės fotovoltinių modulių, buvusių ant namo, su inverteriu, paprasčiausiai galėjo kaisti dėl blogo kontakto su inverteriu, ir šio gedimo negalėjo fiksuoti nei saulės elektrinės inverteris, nei ESO.“ Be to, Specialisto išvadoje konstatuojama, kad žarija gali rusenti penkias ir daugiau valandų, todėl, pareiškėjo atstovo teigimu, laidai, įkaitę 2024 m. gegužės 17 d. pabaigoje, galėjo sukelti apdrausto namo gaisrą.

Pareiškėjo atstovas pabrėžė, kad nors draudiko atsakyme į jo pretenziją buvo nurodyta, kad Specialisto išvada buvo parengta, įvertinus LTEC parengtos ekspertizės duomenis, tačiau 2025 m. kovo 21 d. Ekspertizės akto duomenys, eksperto, parengusio Specialisto išvadą, atliekant ekspertinį tyrimą, nebuvo vertinti, nurodyto Ekspertizės akto duomenų nevertino ir draudikas, priimdamas sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju.

Pareiškėjo atstovas teigė, kad draudiko atsakymuose į pretenzijas pateikiami duomenys yra neobjektyvūs, nes yra iškraipomi pretenzijose pateikti argumentai. Draudikas 2024 m. spalio 15 d. pateiktame atsakyme į pareiškėjo atstovo pretenziją nurodė, kad „skalūnas yra atsparus dideliems temperatūros pokyčiams ir yra nedegus. Todėl gaisro metu skalūnas negalėjo, kaip teigiama skunde, sukelti apie 1083 °C temperatūrą.“ Pareiškėjo atstovas pabrėžė, kad jo 2024 m. rugsėjo 25 d. draudikui pateiktoje pretenzijoje dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju pagrįstumo buvo nurodyta, kad „nuo elektros srovės iki 1083 °C temperatūros (vario lydymosi temperatūros) buvo įkaitę variniai laidai, o ne skalūnas, ir taip įkaitę variniai laidai uždegė fasado karkaso medinius tašelius, prie kurių buvo prisukta skalūno danga.“

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjo atstovas draudikui kėlė reikalavimą išmokėti 259 405 Eur draudimo išmoką, atlyginančią nuostolius dėl prarasto apdrausto pastato, garažo ir kilnojamojo turto, taip pat atlyginančią žalą už sugadintus kiemo aplinkos elementus³. Pareiškėjo atstovas nurodė, kad į reikalaujamos draudimo išmokos sumą buvo įskaičiuotos ir kito būsto dviejų mėnesių nuomos išlaidos. Pareiškėjo atstovas taip pat draudikui kėlė reikalavimą atlyginti pareiškėjo patirtas 3 602,49 Eur atstovavimo išlaidas.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo atstovo kreipimąsi pakartojo atsakymuose į jo pretenziją nurodytas aplinkybes. Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjo atstovo pateikti nauji įrodymai tik patvirtino, kad Specialisto išvados duomenys ir draudiko sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju yra teisingi. Todėl draudikas pabrėžė, kad neturi pagrindo keisti priimto sprendimo, mokėti pareiškėjui reikalaujamą draudimo išmoką ir atlyginti jo patirtas atstovavimo išlaidas.

Pareiškėjo atstovas 2025 m. spalio 7 d. Lietuvos bankui pateiktuose papildomuose paaiškinimuose pakartotinai nurodė, kad draudikas, priimdamas sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, nepagrįstai vadovavosi Specialisto išvada, be to, Taisyklių 3.1 papunkčio

³ Nuostolius dėl gaisro metu sudegusių sūpynių, apdegusių kiemo augalų, sugadintos vejų, grindinio trinkelio ir namo kiemo tvorų.

sąlyga, kurios pagrindu draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, nėra pakankamai skaidri ir aiški.

Remdamasis 2025 m. spalio 7 d. pateiktuose papildomuose paaiškinimuose ir kreipimesi į Lietuvos banką nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjo atstovas draudikui kėlė reikalavimą įvykį pripažinti draudžiamuoju, išmokėti prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nurodyto dydžio draudimo išmoką, taip pat atlyginti pareiškėjo patirtas 960 Eur atstovavimo išlaidas už 2025 m. spalio 7 d. papildomų paaiškinimų rengimą.

Draudikas, vadovaudamasis 2025 m. spalio 7 d. pareiškėjo atstovo pateiktuose papildomuose paaiškinimuose nurodytomis aplinkybėmis, Lietuvos bankui 2025 m. spalio 20 d. ir 22 d. pateiktuose paaiškinimuose pabrėžė, kad, remiantis draudiko ir UAB „Gaisriniai projektai“ ekspertų atliktu vertinimu (vertintos pareiškėjo atstovo 2025 m. spalio 7 d. rašte nurodytos aplinkybės), nėra pagrindo keisti priimto sprendimo, kad įvykio požymiai atitinka nedraudžiamą įvykio sąlygas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo atsisakyti mokėti įvykio metu apdraustam turtui padarytą žalą atlyginančią draudimo išmoką ir atlyginti kitus pareiškėjo dėl įvykio patirtus nuostolius pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp pareiškėjo ir draudiko kilusį ginčą, būtina atlikti draudiko priimto sprendimo vertinimą, be kitų reikšmingų duomenų, atsižvelgiant į: 1) Specialisto išvados duomenis; 2) Specialisto išvados duomenis, kad labiausiai tikėtina gaisro priežastis yra savaiminis medžiagų užsiliepsnojimas dėl Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių pažeidimo; 3) pareiškėjo atstovo argumentus, kad įvykis galėjo įvykti dėl apdrausto namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo iki įvykio.

Remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta draudimo sutarties samprata, minėta sutartimi draudikas įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti draudėjui arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Draudimo sutartimi draudimo objektui (draudėjo ar naudos gavėjo turciniams interesams) suteikiama apsauga – įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui⁴. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse (standartinės sąlygos), tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad draudimo taisyklės yra standartinės, bendros sąlygos, paprastai taikomos visiems draudėjams, sudarantiems atitinkamos draudimo rūšies sutartį su tuo pačiu draudiku, o draudimo liudijime nurodomi ne bendri, bet konkrečią sutartį individualizuojantys duomenys⁵.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas, atsisakydamas dėl įvykio mokėti draudimo išmoką, rėmėsi Taisyklių 3.1 papunkčio sąlyga, kad nedraudžiamuoju įvykiu yra pripažįstama ir draudimo apsauga neteikiama nuostoliams, kurie yra susiję arba kyla dėl gamintojo dokumentuose arba Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų naudojimo instrukcijų nesilaikymo (įskaitant būsto ar kilnojamojo turto naudojimą draudžiamais tikslais ar būdu). Remiantis Taisyklių 3.1 papunkčio sąlygos formuluote, darytina išvada, kad jeigu

⁴ Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 10 punktas.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo teismo 2019 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-221-403/2019; 2016 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-143-313/2016.

nuostoliai apdraustam turtui kyla arba yra susiję su draudiko nustatyto daiktų (tiek būsto, tiek kilnojamojo turto) naudojimu, pažeidžiant teisės aktuose arba gamintojo instrukcijose įtvirtintus jų naudojimo reikalavimus, tokius nuostolius atlyginanti draudimo išmoka nėra mokama.

Pareiškėjo atstovas 2025 m. spalio 7 d. Lietuvos bankui pateiktuose papildomuose paaiškinimuose teigė, kad iš Taisyklių 3.1 papunkčio sąlygos formuluotės nėra aišku, ar draudikui tik pakanka nustatyti teisės aktuose ir (ar) turto gamintojo instrukcijoje įtvirtintų reikalavimų pažeidimą, ar minėtas pažeidimas priežastiniu ryšiu turi būti susijęs su nuostolių atsiradimu. Tačiau Taisyklių 3.1 papunkčio sąlygoje yra aiškiai nurodyta, kad teisės aktuose ar gamintojo instrukcijose įtvirtintų pastato ar kilnojamųjų daiktų naudojimo reikalavimų nesilaikymas turi būti susijęs arba jis turi lemti žalos apdraustam turtui atsiradimą. Pažymėtina, kad Taisyklių 3.1 papunkčio sąlygos lingvistinė išraiška yra aiški ir pagal draudimo sutarties sąlygos formuluotę bei išraiškos būdą nekyla abejonių dėl šios draudimo sutarties sąlygos turinio ir prasmės⁶. Vertinant Įvykio atitiktį Draudimo sutartyje įtvirtintoms draudžiamųjų sąlygoms, turi būti vadovaujama Taisyklių 3.1 papunkčiu.

Draudikas nurodė, kad prieš Įvykį buvo pažeistas Bendrųjų saugos taisyklių 25 punktas, įtvirtinantis reikalavimą „kietu kuru kūrenamas šašlykines, kepsnines, rūkyklas, buitines krosneles, lauko židinius, ugniakurus naudoti ne arčiau kaip 6 m nuo pastatų“. Be to, kepsninės „Kamado Bono“ naudojimo instrukcijoje yra įtvirtintas reikalavimas kepsninės nenaudoti šalia degių paviršių. Kadangi kepsninė buvo naudojama medinėje terasoje, sujungtoje su apdrausti pastatu, tai reiškia, kad pareiškėjas prieš Įvykį nesilaikė teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų dėl kepsninės naudojimo atstumo nuo pastato ir jos gamintojo instrukcijoje įtvirtintų reikalavimų nenaudoti kepsninės šalia degių paviršių, būtent šios aplinkybės lėmė gaisro kilimą.

Draudikas pabrėžė, kad terasa, kurioje prieš Įvykį buvo naudojama kepsninė, yra pastato dalis, todėl kepsninė turėjo būti naudojama laikantis Bendrųjų saugos taisyklių 25 punkte nurodyto 6 metrų atstumo nuo apdrausto pastato. Aplinkybės, kad kepsninė buvo naudojama, nesilaikant Bendrųjų saugos taisyklių 25 punkte nustatytų reikalavimų, patvirtina ir paties pareiškėjo draudikui pateikti paaiškinimai, kad jis „terasoje gaisro išvakarėse naudojo kepsninę“. Draudikas pabrėžė, kad šias aplinkybes pagrindžia po Įvykio specialistų atliktų Įvykio vietos apžiūrų duomenys, kad gaisravietėje gaisro židinio zonoje buvo rasta kepsninės fragmentų. Remdamasis tuo, draudikas nurodė, kad Įvykio požymiai atitinka Taisyklių 3.1 papunktyje įtvirtintas Įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygas.

1. Dėl Specialisto išvados duomenų

Specialisto išvadoje, kurios duomenimis rėmėsi draudikas, priimdamas sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, nurodyta, kad „pagal visus gaisro metu susiformavusius charakteringus degimo požymius, labiausiai gaisro paveikta zona yra namo išorinė dalis (medinė terasa ir šalia jos esanti namo siena). Įvertinus namo apžiūros metu nustatytas gaisro kilimo aplinkybes ir apžiūros metu užfiksuotus degimo požymius, galima įvardinti gaisro kilimo vietą (gaisro židinio zoną), kuri yra namo išorėje, ties įrengta medine terasa.“

Specialisto išvados duomenys patvirtina, kad ekspertas išsamiai tyrė galimas gaisro kilimo versijas, kurios pagal tyrimo rezultatus gali būti atmetamos arba patvirtinamos. Specialisto išvadoje nurodyta, kad „pagal objekto apžiūros metu nustatytas kilusio gaisro aplinkybes, degimo požymius, terminius pažeidimus ir nustatytą gaisro kilimo vietą (gaisro židinio zoną) galima iškelti šias versijas: dėl savaiminio medžiagų (degių medinių konstrukcijų) užsiliepsnojimo; dėl namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo; dėl neatsargaus elgesio su ugnimi; dėl pašalinio atviros ugnies šaltinio poveikio (tyčinė veika).“

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 28 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-349-915/2015, 2017 m. vasario 17 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-38-378/2017 suformuluotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad, sprendžiant, ar sutarties sąlygos turinys ir formuluotė išdėstyti aiškiai, vertinama, ar esminės nuostatos yra išdėstytos suprantamai normalių gebėjimų asmeniui, ar daug nuostatų apima sąlyga, ar kiekviena jų detalai aptarta. Taip pat gali turėti reikšmės tai, ar sąlygos nuostata tiesiogiai suformuluota ir išreikšta taisyklėse, ar ne, ar reikšmingos nuostatos pateikiamos nuosekliai vienoje taisyklių dalyje, ar keliuose vietose ir tai apsunkina susipažinimą ir tinkamą turinio suvokimą.

Specialisto išvadoje pabrėžiama, kad labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežasties versija⁷ yra pripažįstamas „šiluminis savaiminis užsiliepsnojimo tipas, nes gyvenamojo namo apžiūros metu buvo nustatyta, kad šio namo terasos dalyje, kuri patenka į nustatytą gaisro kilimo vietą (gaisro židinio zoną) buvo laikoma ir naudojama kieto kuro kepsninė „Kamado“. Ši kieto kuro kepsninė buvo naudojama ir gaisro kilimo išvakarėse. Namų savininkas apžiūros metu nurodė, kad gaisro kilimo išvakarėse tarp 17 ir 21 val. jis su šeima buvo terasoje ir kepė mėsą kepsninėje. Specialistas atkreipia dėmesį, kad naudojant kieto kuro kepsnines yra galimas gaisro kilimo pavojus, jeigu nesilaikoma saugumo taisyklių. Viena iš pagrindinių kieto kuro kepsninių saugaus naudojimo taisyklių yra jos atstumas iki degių medžiagų. Tokio tipo kepsninių gamintojai dažniausiai numato, kad jos gali būti naudojamos tik lauke. Ne išimtis yra ir „Kamado“ kepsninės. „Kamado Outdoor Oven and BBQ“ naudojimo instrukcijoje yra numatyta, kad gaminys skirtas tik naudojimui lauke, bei kepsninės naudotojas turi įsitikinti, kad Kamado yra pastatyta ant tvirto, plokščio, lygaus, karščiui atsparaus ir nedegaus paviršiaus, atokiau nuo degančių daiktų.“

Specialisto išvadoje ekspertas pabrėžė, kad prieš įvykį kepsninė buvo naudota ne tik nesilaikant jos gamintojo instrukcijoje įtvirtintų saugaus naudojimo reikalavimų, tačiau ir pažeidžiant Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių nuostatas, pagal kurias kietu kuru kūrenamas kepsnines naudoti leidžiama ne arčiau kaip 6 metrų nuo pastatų. Specialisto išvadoje nurodyta, kad „dažnu atveju terasa yra pastato dalis, todėl mažinant gaisro kilimo tikimybę, kieto kuro kepsninės turi būti naudojamos ne arčiau kaip 6 metrai nuo terasos. Specialistas atkreipia dėmesį, kad gaisravietės apžiūros metu kieto kuro kepsninės „Kamado“ fragmentai buvo aptikti medinės terasos įrengimo vietoje, kas patvirtina, kad ji buvo laikoma ir naudojama terasoje.“

Specialisto išvadą parengęs ekspertas taip pat nurodė, kad „veiksniai, kurie gali turėti įtakos gaisro kilimui yra tai, kad kepant atvira liepsna gali susidaryti kibirkščių, kurios gali išplisti į aplinką ir uždegti šalia esančias degias medžiagas. Kitas pavojingas veiksnys yra karštos anglys ir pelenai. Po naudojimo karštos anglys ir pelenai gali išlikti karšti ilgą laiką.“ Taip pat specialistas atkreipia dėmesį, kad „iš kepsninės iškritusi karšta anglis ar kibirkštis, ypač kai kepsninės yra naudojamos ant medinių terasos grindų, gali patekti tarp medinių grindų į esančius tarpus ir taip būti nepastebėta. O laikui bėgant tokia nukritusi karšta anglis ar kibirkštis gali sukelti medinių lentų smilkimą, kuris po tam tikro laiko gali pereiti į degimą atvira liepsna. Gaisrų tyrimo praktikoje buvo fiksuota atvejų kai smilkimas vykdavo iki 5 valandų ar net ir ilgiau, kol pereidavo į atvirą degimą. Taigi įvertinus visas nustatytas aplinkybes negalima atmesti šios versijos, nes galėjo susidaryti tinkamos aplinkybės gaisro kilimui, t. y. naudojant gaisro išvakarėse kieto kuro kepsninę iš jos galėjo iškristi karšta anglis ar kibirkštis. Apibendrinus versijos dėl savaiminio medžiagų (degių medinių konstrukcijų) užsiliepsnojimo tyrimo rezultatus šios versijos atmesti negalima.“

Specialisto išvadoje taip pat išsamiai buvo nagrinėjama antroji versija – galima gaisro kilimo priežastis „dėl namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo“: „Elektros instaliacija turi du darbo režimus – normalų ir avarinį darbo režimą. Elektros instaliacijos avarinis darbo režimas – tai tokia būsena, kai eksploatacijos metu dėl atsiradusio gedimo, pakitusių parametrų, atsiradusių pažeidimų ar kitų faktorių iš normalaus darbo režimo būsenos pereinama į avarinį darbo režimą. Elektros instaliacijos avarinis darbo režimas gali atsirasti dėl elektros instaliacijos laidų kibirkščiavimo, per aukštos elektros tinklo įtampos, didelės pereinamosios varžos, trumpojo jungimo, elektroterminio kaitimo ir pan. Gyvenamojo namo apžiūros metu buvo nustatyta, kad šiame name ant stogo buvo įrengta saulės elektrinė (12 kW), o nuo ant stogo esančių saulės elektrinės fotovoltinių modulių buvo pratęsti elektros instaliacijos laidai per namo sieną į pirmame aukšte įrengtą įtampos keitiklį. Minėti elektros instaliacijos laidai patenka į nustatytą gaisro kilimo vietą.“

Specialisto išvadoje nurodyta ir Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad su nustatyto avarinio darbo režimo požymiais eksperto apžiūros metu rasti elektros instaliacijos laidų fragmentai buvo pateikti LTEC, šis 2024 m. birželio 21 d. parengė Ekspertizės aktą Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės aktas). Lietuvos teismo ekspertizės centro ekspertinio tyrimo metu buvo prašoma atsakyti į šiuos klausimus: „1. Kokia

⁷ Specialisto išvadoje, apibūdžiant iškeltą versijų tyrimo bei jų rezultatų apibendrinimo pagrindų suformuotų galutinių ekspertinių išvadų skalę, nurodyta, kad „labiausiai tikėtina išvada turi būti aiškinama, kaip išvada, kai tam tikrai gaisro priežasties versijai pagrįsti yra esminių požymių, bet pagal pateiktą medžiagą alternatyvinių versijų pilnai atmesti irgi negalima; pradinių duomenų tam tikroms versijoms tirti nebuvimas pateiktoje medžiagoje nesudaro pakankamo pagrindo kitą ar kitas versijas pripažinti labiau tikėtinomis.“

yra elektros laidų (gyslų) apsilydymo priežastis: trumpasis jungimas ar gaisro šilumos poveikis? 2. Ar tirti pateiktuose laiduose (gyslose) yra trumpojo jungimo ar kitokio avarinio darbo režimo požymių? 3. Kokioje aplinkoje (būdingoje gaisrui ar normalioje) įvyko trumpasis jungimas ar kitoks avarinis darbo režimas?"

2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akte, vadovaujantis elektros instaliacijos laidų fragmentų morfologinio tyrimo duomenimis, buvo užfiksuoti elektros instaliacijos laiduose matomi elektroterminiam gyslos kaitimui arba gaisro poveikiui būdingi požymiai. Apibendrinus tyrimo metu nustatytus požymius, daroma išvada: „tikėtina, kad tyrimui pateiktos laidų gyslų atkarpos yra apsilydžiusios dėl elektroterminio kaitimo. Trumpajam jungimui būdingų požymių tirti pateiktose laidų gyslose nėra. Kada (gaisro metu ar prieš gaisrą) galėjo elektroterminis kaitimas įvykti, nustatyti negalima, kadangi tam nėra metodikos.“

Specialisto išvadoje ekspertas nurodė, kad „įvertinus apžiūros metu nustatytas gaisro kilimo aplinkybes, o būtent tokias, kad gaisras kilo apie 01 val. 47 min. (nakties metu), o tuo metu dėl tamsaus paros meto elektros energijos generacija iš saulės elektrinės fotovoltinių modulių beveik nevyksta (retkarčiais būna labai minimali), tai labiausiai tikėtina, kad aptiktuose elektros instaliacijos laiduose elektroterminis kaitimas greičiausiai įvyko dėl gaisro metu namo elektros instaliacijoje atsiradusio avarinio darbo režimo (galimai dėl nudegusios elektros instaliacijos laidų izoliacijos ar kito panašaus pobūdžio elektros įrangos gedimo). Taip pat atkreiptinas dėmesys yra į tai, kad dienos metu, kai saulės elektrinė generavimas vyksta maksimalia galia ir elektroterminio kaitimo tikimybė būna didžiausia, jokių problemų namo elektros instaliacijoje ar elektros tiekimo grandinėse pastebėta nebuvo.“

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad, siekiant išsamiai įvertinti gaisro kilimo priežastis ir objektyvių duomenų pagrindu parengti Specialisto išvadą, ekspertinio tyrimo metu buvo kreiptasi į AB „ESO“. AB „ESO“ buvo prašoma nurodyti, ar iki įvykio⁸ buvo pastebėtas „elektros energijos suvartojimo ženklus padidėjimas“. Specialisto išvadoje nurodyta, kad „AB „ESO“ pateikė elektros skaitiklio užfiksuotus srovės ir įtampos duomenis (grafikus)“.

Specialisto išvadoje nurodyta, kad ekspertui peržiūrėjus „šiuos pateiktus grafikus jokių reikšmingų elektros įtampių šuolių, kurie galėjo turėti įtakos gaisro kilimui nenustatė“. Šiuos grafikus pateikęs AB „ESO“ Veiklos planavimo ir kokybės skyriaus vyresnysis inžinierius F. X. (toliau – Vyresnysis inžinierius) taip pat pateikė savo komentarą: „Palyginus 2024-05-16 d. ir 2024-05-17 apkrovimą, gal kiek 17 d. išaugęs L1 fazės apkrovimas, tačiau tai neviršija leistinos naudoti galios. Tiekiamos elektros energijos kokybė atitiko Standarto reikalavimus.“

Specialisto išvadoje konstatuojama, kad elektros instaliacijos laiduose avarinis darbo režimas (elektroterminis kaitimas), greičiausiai, kilo įvykio metu. Tačiau ekspertas, atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akte nurodytus duomenis, kad nėra moksliskai pagrįstos metodikos, kurios pagrindu būtų galima vienareikšmiškai nustatyti, kada įvyko elektroterminis kaitimas, vertino, kad negali būti atmesta gaisro kilimo dėl namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo versija. Vis dėlto Specialisto išvadą parengęs ekspertas pabrėžė, kad tokio pobūdžio versija yra priskirtina prie mažai tikėtinų⁹.

Specialisto išvadoje prie mažai tikėtinų taip pat priskiriama „neatsargaus elgesio su ugnimi“ versija. Specialisto išvadoje ekspertas atmetė „pašalinio atviros ugnies šaltinio poveikio (tyčinės veikos) versiją, nes „pastato patalpų apžiūros metu nustatytoje gaisro kilimo vietoje (gaisro židinio zonoje), požymių būdingų, kad gaisras būtų sukeltas tyčia nenustatyta“.

Specialisto išvadoje, apibendrinant iškeltų gaisro kilimo versijų tyrimo rezultatus, konstatuojama, kad „gaisras galėjo kilti dėl kelių priežasčių, tokių kaip savaiminis medžiagų (degių medinių konstrukcijų) užsiliepsnojimas nuo iš kepsninės iškritusios įkaitusios anglies ar kibirkšties, dėl neatsargaus elgesio su ugnimi arba dėl namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo. Įvertinus nagrinėjamų versijų metu nustatytas gaisro kilimo aplinkybes daroma išvada, kad versija dėl savaiminio medžiagų (degių medinių konstrukcijų) užsiliepsnojimo nuo iš kepsninės iškritusios įkaitusios anglies ar kibirkšties yra priskiriama prie labiausiai tikėtinų, o versijos dėl neatsargaus elgesio su ugnimi ir dėl namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo yra priskiriamos prie mažai tikėtinų.“

Vertinant Specialisto išvadoje nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad

⁸ T. y. „prieš pat įvykį, tą pačią dieną keletą valandų laikotarpiu iki įvykio“.

⁹ Specialisto išvadoje „mažai tikėtina versija“ apibrėžiama kaip „eksperto nuomone, vertinamos versijos tikimybė yra reikšminga, bet mažesnė negu kitų galimų (alternatyvinių) versijų tikimybių“.

konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų¹⁰. Remiantis kasacinio teismo išaiškinimais, eksperto išvada kritiškai yra vertintina tuomet, kai ji padaryta, neatlikus išsamaus aplinkybių tyrimo, kai kyla abejonių dėl ekspertinio tyrimo rezultatų patikimumo ir objektyvumo, taip pat kai eksperto išvada nėra nuosekli, išvada nėra išsami ir kai ginčo šalių pateiktų įrodymų visumos vertinimo pagrindu eksperto išvados duomenys neleidžia daryti pagrįstos išvados apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, nustatyta, kad Specialisto išvadą parengęs ekspertas vadovavosi išsamios UAB „Gaisriniai projektai“ elektros ir automatinųjų sistemų inžinieriaus Y. X.¹¹ atliktos sudegusio namo vizualios išorės ir namo patalpų apžiūros duomenimis. Ekspertui kilus abejonių dėl namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo, kaip gaisro priežasties versijai ištirti objektyvių duomenų, ekspertinio tyrimo metu buvo kreiptasi į kompetentingas institucijas dėl būtinų papildomų duomenų surinkimo.

Pažymėtina, kad pareiškėjo atstovas, ginčydamas Specialisto išvadą, iš esmės nurodė, kad ji yra prieštaraujanti kitiems žalos byloje surinktiems įrodymams ir kad duomenys, kurių pagrindu gaisro dėl namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo versija buvo priskirta prie mažai tikėtinų, yra neišsamūs.

Pareiškėjo atstovas rėmėsi aplinkybėmis, kad ekspertas Specialisto išvadoje nurodytos versijos – savaiminio medžiagų (degių medinių konstrukcijų) užsiliepsnojimo dėl prieš įvykį naudotos kepsninės – neturėjo pagrindo priskirti prie labiausiai tikėtinos gaisro kilimo versijos. Be to, Specialisto išvadoje nurodyti duomenys ir įrodymai, kurių pagrindu gaisro kilimo pagrindine priežastimi nebuvo pripažintas namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimas, nėra objektyvūs. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjo atstovas pabrėžė, kad draudikas gautų įrodymų pagrindu padarė nepagrįstą išvadą, kad gaisras kilo ne dėl namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo.

Pareiškėjo atstovas 2025 m. spalio 7 d. pateiktuose papildomuose paaiškinimuose taip pat nurodė, kad Specialisto išvadą parengęs ekspertas neturi teismo eksperto kvalifikacijos. Minėta išvada buvo parengta ne įvykio vietos apžiūrą atlikusio eksperto, o kito specialisto. Pareiškėjo atstovo teigimu, šios aplinkybės taip pat patvirtina Specialisto išvados, kaip įrodymo, neobjektyvumą ir nepatikimumą.

Siekiant įvertinti pareiškėjo atstovo nurodytas aplinkybes, reikia atlikti pareiškėjo atstovo nurodytų aplinkybių ir pateiktų įrodymų, kuriais jis remiasi kaip savo reikalavimų pagrindu, vertinimą. Kitaip tariant, svarbu įvertinti pareiškėjo atstovo nurodytų duomenų, kad įvykis galėjo kilti dėl apdrausto namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo iki įvykio ir kad įvykio negalėjo lemti Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių pažeidimas, pagrįstumą.

2. Dėl Specialisto išvados, kad labiausiai tikėtina gaisro priežastis yra savaiminis medžiagų užsiliepsnojimas dėl Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių pažeidimo, pagrįstumo

Kaip minėta, pareiškėjo atstovas, siekdamas paneigti Specialisto išvados duomenis, kad labiausiai tikėtina gaisro priežastis yra Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių, naudojant kepsninę, nesilaikymas, rėmėsi Tarnybinio pranešimo duomenimis. Pareiškėjo atstovas pabrėžė, kad minėtame dokumente nurodyta, jog akivaizdžių tyčinio padegimo požymių ar Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių pažeidimų nenustatyta.

Pareiškėjo atstovas nurodė, kad Tarnybiniame pranešime teigiama, kad prieš įvykį pareiškėjas naudojo kepsninę „Kamado Bono Grande“, kurios naudojimo instrukcijoje yra nurodyta, kad ji gali būti naudojama terasose. Pareiškėjos atstovas nurodė, kad Specialisto išvadoje buvo pateikti duomenys apie kito modelio kepsninės – „Kamado Outdoor Oven and BBQ“ naudojimą. Todėl, pareiškėjo atstovo teigimu, Specialisto išvadoje buvo klaidingai nurodyta, jog kepsninės naudojimas terasoje turi būti vertinamas kaip jos gamintojo reikalavimų ir Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių pažeidimas.

Pareiškėjo atstovas kreipimesi į Lietuvos banką ir 2025 m. spalio 7 d. pateiktuose papildomuose paaiškinimuose nurodė, kad Specialisto išvadą parengęs ekspertas nesivadovavo gaisro tyrimo aksiomomis. Pareiškėjo atstovo teigimu, „kepsninė stovėjo terasos rytinėje dalyje,

¹⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015.

¹¹ Turinčio elektros inžinerijos bakalauro laipsnį ir automatinųjų sistemų magistro laipsnio kvalifikaciją bei nuo 2002 metų turintį stažą elektrotechnikos srityje.

prie krašto, maždaug 2,17 m atstumu nuo namo pietinės sienos. Dėl to, vadovaujantis minėtomis aksiomomis, medinės konstrukcijos turi būti labiau nudegusios nuo kepsninės, o prie namo esančios medinės konstrukcijos turi būti mažiau apdegusios; tačiau yra priešingai." Pareiškėjo atstovas nurodė prielaidą, kad „gaisro židinis buvo namo pietinė siena, per kurią ėjo nuo stogo esančių saulės elektrinės fotovoltinių modulių nuvesti du laidai, jungę juos su inverteriu".

Pareiškėjo atstovas taip pat nurodė prielaidą, kad „jeigu namo gaisro židiniu būtų terasa, kurioje stovėjo kepsninė, tai nuo namo terasos turėjo užsidegti namo išorinės medinės konstrukcijos, vadinasi, tokiu atveju namo pietinė karkasinė siena pirmiausia turėjo užsidegti nuo apačios, nuo terasos lentų; ir išlikęs namo karkasas turėtų tai patvirtinti, jog jo apatinė dalis išdegusi labiau nei jo viršutinė dalis, tačiau taip nėra. Namų karkasinio priestato pietinė siena patvirtina, kad ji užsidegė iš rytinės pusės (namo mūrinės dalies), t. y., kur ėjo laidai, jungiantys saulės elektrinės fotovoltinius modulius, buvusius ant Namų, su inverteriu. Vadinasi, gaisro židiniu buvo ne kepsninė su terasa, o saulės elektrinės laidai, pažeisti elektros terminio kaitimo."

Be to, pareiškėjo atstovas nurodė, „kad kepsninės apatinio oro alsuoklio kiaurymės yra vos 4 mm dydžio ir įrengtos iš kepsninės šono, todėl žarijos, tariamai iškritusios iš kepsninės, skersmuo turėjo būti mažesnis nei 4 mm. Vargu, ar iki 4 mm skersmens medžio anglies žarija ar kibirkštis galėjo siekti 400 °C, kai tuo tarpu variniai laidai buvo įkaitę apie 1083°C, ir jeigu jų skersmuo buvo apie 3 mm, tai jų ilgis buvo keliolika metrų. Ir esant šioms aplinkybėms specialistas duoda labiau tikėtiną išvadą, kad namo gaisrą sukėlė kepsninė, o ne saulės elektrinės laidai."

Svarbu pažymėti, kad pareiškėjo atstovas kreipimesi nurodytas aplinkybes buvo nurodęs ir draudikui teiktose pretenzijose dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas kreipėsi į UAB „Gaisro tyrimai" dėl pareiškėjo atstovo teiginių vertinimo.

UAB „Gaisro tyrimai" ekspertas draudikui 2024 m. spalio 14 d. pateiktame rašte dėl pareiškėjo atstovo nurodytų aplinkybių pabrėžė, kad „gaisro tyrimo metu buvo nustatyta gaisro židinio zona, o taip pat vertinant susiformavusius degimo požymius buvo vertinamas ir ugnies plitimo kelias. Ugnies plitimo kelias vyksta skirtingais greičiais skirtingomis kryptimis: į apačią plitimo greitis mažiausiais, horizontaliai greitis būna žymiai didesnis, o vertikalčiai greitis būna didžiausiais. Be to, vertinant susiformavusius degimo požymius reikia atkreipti dėmesį ir į ugnies plitimo kelyje buvusių medžiagų degumo savybes. Būtent nuo medžiagų degumo savybių ir priklauso, kokie požymiai susiformuos. Kaip pavyzdį galime paminėti, kad medžiagos linkusios į didesnį degumą suformuos gilesnius išdegimus. Kadangi vienas iš gaisro plitimo kelių buvo nuo terasos grindų, vertikalčiai kryptimi (per namo fasadą) į viršų, tai namo fasado įrengimo vietoje ir susiformavo didesni (gilesni) degimo požymiai."

UAB „Gaisro tyrimai" eksperto 2024 m. spalio 14 d. rašte taip pat atkreipiamas dėmesys į tai, kad „toje vietoje, kur stovėjo kepsninė buvo nustatytas didžiausias terasos grindų išdegimo plotas. Namų karkaso išdegimas patvirtina, kad šioje vietoje vyko intensyvesnis degimas nei terasos grindų lygyje. Taip buvo, nes namų karkasas yra vertikalus, o tai tik patvirtina, kad gaisro intensyvumas vertikalčiai kryptimi ir yra didžiausias. Todėl gaisro metu, namų karkaso vietoje, susiformavo didesni (labiau matomi) degimo požymiai."

UAB „Gaisro tyrimai" eksperto pateiktuose papildomuose paaiškinimuose nurodyta, kad žarija nebūtinai galėjo iškristi per pareiškėjo atstovo minimas apatinio oro alsuoklio kiaurymes. „Žarija galėjo iškristi dėl neatsargaus elgesio kepimo metu ar įkuriant pačią kepsninę. Taip pat galimas variantas, kad galėjo būti paliktos atidarytos alsuoklio grotelės." UAB „Gaisro tyrimai" ekspertas atkreipė dėmesį į tai, kad „net ir iškritus mažo skersmens žarijai (mažesnei kaip 4 mm) visada yra gaisro kilimo pavojus, bet ir reiktų vertinti tokią galimybę, kad vienu metu galėjo iškristi keletą „mažų" žarijų. Net Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės draudžia kūrenti kieto kuro kepsnines arčiau kaip 6 m iki pastato dėl gaisro kilimo pavojaus."

Svarbu pažymėti, kad UAB „Gaisro tyrimai" eksperto, turinčio reikiamą kvalifikaciją nustatyti gaisro priežastis, pateiktas gaisro aplinkybių vertinimas yra pripažintinas labiau patikimu ir teisiškai reikšmingu įrodymu nei pareiškėjo atstovo teiginiai apie galimas gaisro kilimo priežastis. Pareiškėjo atstovas nepateikė įrodymų, kurie pagrįstų, kad jis yra kompetentingas atlikti gaisro priežasčių vertinimą. Be to, pareiškėjo atstovas iš esmės pateikė tik savo nuomonę ir prielaidas, dėl kokių priežasčių galėjo kilti gaisras, tačiau nurodytos prielaidos nepaneigia eksperto atlikto gaisro kilimo priežasčių tyrimo pagrindu padarytos Specialisto išvados duomenų teisingumo.

Svarbu pažymėti, kad Specialisto išvadą parengęs ekspertas išvadą, kad gaisro kilimo vieta pripažintina medinė terasa ir kad labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežastis yra kepsninės medinėje terasoje naudojimas, pažeidžiant Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių reikalavimus, parengė, atlikęs gaisro vietos apžiūros ir kitų surinktų įrodymų visumos analizę.

Kaip minėta, pareiškėjo atstovas, siekdamas pagrįsti, kad gaisro kilimo priežastimi negalėjo būti pripažintas kepsninės, nesilaikant saugumo reikalavimų, naudojimas, rėmėsi Tarnybinio pranešimo duomenimis. Tačiau Tarnybiniame pranešime taip pat yra pateikiami duomenys, kad „apžiūrint terasos fragmentus matyti, jog ji visa stipriai išdegusi, sudegę joje laikyti daiktai, medinės terasos grindys sudegusios beveik visiškai, išlikusios tik apanglėjusios medinio grindų karkaso konstrukcijos (gegnės), tarp jų (ir šalia terasos) matomi terasoje buvusių ir gaisro metu sudegusių daiktų (baldų) liekanos, kitos gaisro šiukšlės. Įvykio vietoje buvęs savininkas nurodė, kad matomi fragmentai yra kepsninės Kamado Bono Grande, kuri buvo naudojama terasoje gaisro išvakarėse. Savininkas taip pat pridūrė, kad kepsninė suskilo gaisro gesinimo darbų metu, o po mėsos kepimo ji buvo palikta ant terasos grindų šiek tiek arčiau namo sienos negu yra matoma apžiūros metu.“

Tarnybiniame pranešime pabrėžiama, kad „apžiūrėjus gaisro vietą, įvertinus išdegusią terasą, ugnies plitimo kelius, susidariusias gaisro šiukšles ir jų sluoksnį bei taip pat, atsižvelgiant į sudegusių ir išlikusių degių medžiagų, konstrukcijų fragmentų vietą ir kiekį, galima teigti, jog gaisro židinio zona yra gyvenamojo namo vakarinėje pusėje, vidurinėje dalyje, ties terasa. Apibendrinus atliktą patikrinimą ir įvertinus, jog gaisro išvakarėse terasoje buvo naudojama kepsninė (kurios fragmentai buvo rasti gaisro židinio zonoje), labiausiai tikėtina kilusio gaisro priežastis – pašalinis ugnies šaltinis (galimai iš kepsninės iškritusi žarija), tačiau gaisro židinio zonoje radus ir elektros instaliacijos laidų bei jų fragmentų su avariniam režimui būdingais požymiais, neatmetama ir elektros instaliacijos gedimo versija.“

Įvertinus Tarnybinio pranešimo duomenis, kuriais pareiškėjo atstovas remiasi kaip savo reikalavimų pagrindu, darytina išvada, kad jie patvirtina Specialisto išvados duomenis. Minėtame dokumente nurodytos aplinkybės paneigia pareiškėjo atstovo teiginius, kad gaisro kilimo vieta negalėjo būti medinė terasa, ir negali pagrįsti pareiškėjo atstovo teiginių, kad po Įvykio rastuose elektros instaliacijos laiduose bei jų fragmentuose nustatyti avariniam darbo režimui būdingi požymiai yra susiję su apdrausto namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių gedimu. Priešingai, Tarnybinį pranešimą parengęs specialistas labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežastimi nurodė iš kepsninės iškritusią žariją, galėjusią sukelti apdrausto turto gaisrą.

Atsižvelgiant į tai, sutiktina su draudiko atsiliepime į pareiškėjo atstovo kreipimąsi nurodytomis aplinkybėmis, kad pareiškėjo pateikti įrodymai tik patvirtino Specialisto išvados duomenis ir pagrindė draudiko surinktų įrodymų pagrindu atliktą Įvykio priežasčių vertinimą.

Atsižvelgiant į Tarnybiniame pranešime nurodytus duomenis, kad akivaizdžių tyčinio padegimo požymių ar Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių reikalavimų pažeidimų nenustatyta, pažymėtina, kad Tarnybinio pranešimo duomenys turi būti vertinami visų minėtame dokumente ir kituose Įvykio administravimo metu surinktuose įrodymuose nurodytų duomenų kontekste. Kadangi Tarnybinio pranešimo duomenys negali vienareikšmiškai pagrįsti pareiškėjo atstovo teiginių, kad Įvykis įvyko dėl apdrausto namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo, atsižvelgiant į tai, kad minėtame dokumente nurodyti duomenys patvirtina Specialisto išvadoje nurodytas aplinkybes apie galimą gaisro kilimo vietą bei vertinimą, kad kepsninės naudojimas iki Įvykio buvo labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežastis, nėra pagrindo pagrįstais pripažinti pareiškėjo atstovo teiginių, kad Tarnybinio pranešimo duomenys nuginčija ar paneigia Specialisto išvadą.

Vertindamas Tarnybiniame pranešime nurodytas aplinkybes apie akivaizdžių Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių pažeidimo nenustatymą, draudikas nurodė, kad Tarnybinį pranešimą parengęs specialistas neatsižvelgė į tai, kad terasa buvo medinė. Kepsninės naudojimas medinėje terasoje akivaizdžiai patvirtina, kad kepsninė prieš Įvykį buvo naudojama, nesilaikant reikalavimų kepsninės nenaudoti ant degių paviršių ir ją naudoti ne arčiau kaip 6 metrai nuo pastatų.

Be to, draudikas nurodė, kad Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybos specialistas, skirtingai nei Specialisto išvadą parengęs ekspertas, atliko tik gaisro vietos apžiūrą, tačiau neatliko detalaus gaisro priežasčių tyrimo. Minėtas tyrimas buvo atliktas UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto, kuris rinko keliamoms gaisro priežasčių versijoms patvirtinti arba paneigti būtinus įrodymus ir atliko išsamų gaisro aplinkybių ir priežasčių vertinimą.

Specialisto išvadoje ir UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto pateiktuose papildomuose paaiškinimuose buvo pateikti išsamūs ir įrodymais pagrįsti paaiškinimai apie gaisro židinio zoną, kuri sutampa su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybos po įvykio atliktos apžiūros duomenimis apie ugnies plitimo kelią iki įvykio. Taip pat sutiktina su draudiko argumentais, kad Specialisto išvada buvo parengta vadovaujantis minėtą išvadą parengusio eksperto surinktų įrodymų visumos vertinimu. Atsižvelgiant į tai ir Tarnybinio pranešimo duomenis, nėra pagrindo pagrįstomis pripažinti pareiškėjo atstovo nurodytų prielaidų, kad gaisro židinyje buvo ne kepsninė terasoje, o saulės elektrinės laidai, pažeisti elektros terminio kaitimo.

Draudikas, siekdamas pagrįsti aplinkybes, kad kepsninė prieš įvykį buvo naudojama ne tik pažeidžiant Bendrosiose gaisrinės saugos taisyklėse nustatytus reikalavimus, tačiau ir nesilaikant kepsninės gamintojo instrukcijoje nustatytų reikalavimų, Lietuvos bankui 2025 m. spalio 1 d. pateikė kepsninės „Kamado Bono“ naudojimo instrukcijos kopiją. Draudikas rėmėsi instrukcijos duomenimis, suteikiančiais pagrindą spręsti, kad iki įvykio pareiškėjo naudotos kepsninės negalima naudoti ant degių paviršių, taip pat naudojimo instrukcijoje yra nurodyta, kad ji turi būti naudojama ne mažesniu nei 2 metrų atstumu nuo degių paviršių.

Remiantis draudiko pateiktais duomenimis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai rėmėsi aplinkybėmis, kad kepsninės naudojimas medinėje terasoje, kuri yra pastato dalis, vertintinas kaip Bendrosiose gaisrinės saugos taisyklėse įtvirtintų saugumo reikalavimų ir kepsninės naudojimo instrukcijų pažeidimas, kuris yra susijęs su apdrausto turto naudojimu, nesilaikant teisės aktuose nustatytų jo saugaus naudojimo reikalavimų. Kadangi draudikui pateikti įrodymai suteikė pagrindą spręsti, jog apdrausto turto gaisrą galėjo lemti teisės aktuose įtvirtintų saugumo reikalavimų nesilaikymas, todėl darytina išvada, kad draudikas turėjo pagrindą įvykiui taikyti Taisyklių 3.1 papunktyje nustatytas įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygas.

3. Dėl pareiškėjo atstovo argumentų, kad įvykis galėjo įvykti dėl apdrausto namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo iki įvykio, pagrįstumo

Vertinant pareiškėjo atstovo draudikui pateiktose pretenzijose ir kreipimesi į Lietuvos banką nurodytus teiginius, kuriais jis remiasi, nurodydamas, kad įvykis galėjo įvykti dėl apdrausto namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo iki įvykio, pažymėtina, kad jie nėra pagrįsti jokių ekspertiniu vertinimu, galinčiu motyvuotai nuginčyti tinkamą kvalifikaciją tirti galimas gaisro kilimo priežastis ir (ar) versijas turinčio eksperto parengtos Specialisto išvados duomenų teisingumą.

Kaip minėta, Lietuvos bankui nebuvo pateikta jokių įrodymų, galinčių patvirtinti, kad pareiškėjo atstovas yra kompetentingas atlikti gaisro priežasčių tyrimą ir gaisro aplinkybių vertinimą, todėl pareiškėjo atstovo pateikta nuomonė apie elektros įrenginių avarinio darbo režimo priežastis negali nuginčyti Specialisto išvados duomenų teisingumo.

Darytina išvada, kad draudikas pagrįstai nesivadovavo pareiškėjo atstovo teiginiais ir pagrįstai sprendė, kad pareiškėjo atstovo nurodytos aplinkybės nenuginčija Specialisto išvados. Be to, nors pareiškėjo atstovo teiginiai nebuvo pagrįsti jokių ekspertiniu vertinimu, tačiau draudikas tyrė pareiškėjo atstovo nurodytas aplinkybes, papildomai kreipdamasis į UAB „Gaisriniai projektai“ dėl pareiškėjo atstovo nurodytų duomenų vertinimo.

Minėtas aplinkybes patvirtina įrodymai, kad iš esmės analogiškus teiginius¹², kuriais pareiškėjo atstovas grindė aplinkybes, kad gaisras įvyko dėl namo elektros instaliacijos ar iki įvykio buvusio elektros įrenginių avarinio darbo režimo, pareiškėjo atstovas buvo nurodęs draudikui 2024 m. rugsėjo 25 d. raštu pateiktoje pretenzijoje dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju. Draudiko 2024 m. spalio 15 d. raštu pateikto atsakymo į pareiškėjo atstovo pretenziją duomenys buvo pagrįsti UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto 2024 m. spalio 14 d. raštu pateiktuose paaiškinimuose nurodytu pareiškėjo atstovo ginčijamų gaisro priežasčių vertinimu.

UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto pateiktuose papildomuose paaiškinimuose nurodyta, kad eksperto vertinimas, jog elektros instaliacijos laiduose elektroterminis kaitimas greičiausiai įvyko dėl gaisro metu namo elektros instaliacijoje atsiradusio avarinio darbo režimo, buvo atliktas, ištyrus visas įvykio aplinkybes¹³ ir įvertinus 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenis. UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto paaiškinimuose taip pat pabrėžiama, kad

¹² Išskyrus duomenų apie 2025 m. birželio 20 d. UAB „Veesla“ atsakymą pateikimą.

¹³ Pvz., aplinkybės, kad „tamsiu paros metu galimai buvo minimalus energijos generavimas“.

„ekspertinio tyrimo metu, duomenų, kad gaisras galėjo kilti dėl elektros instaliacijos laidų¹⁴ avarinio darbo režimo, nenustatyta“.

UAB „Gaisriniai projektai“ ekspertas nurodė, kad pareiškėjo atstovo ginčijamas teiginys, jog „jokių problemų namo elektros instaliacijoje ar elektros tiekimo grandinėse pastebėta nebuvo“, buvo padarytas atsižvelgus į tai, kad apžiūros metu namo savininkas paklaustas, ar buvo pastebėjęs kokių nors gedimų, nurodė, kad jokių gedimų pastebėjęs nebuvo, taip pat nepateikė ir jokių duomenų ar informacijos apie gedimus elektros instaliacijoje. UAB „Gaisriniai projektai“ ekspertas atkreipė dėmesį į tai, kad 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės aktą sudariusių ekspertų vertintuose laiduose užfiksuotų dėl elektroterminio kaitimo apsilydžiusių gyslų atkarpų elektroterminio kaitimo priežastys negalėjo būti nustatytos. UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto vertinimu, „teigti, kad namo elektros instaliacijos dalyje nuo saulės elektrinės fotovoltinių modulių iki inverterio buvo problemų, negalima.“

UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto paaiškinimuose buvo nurodyta, kad „apžiūros metu nebuvo galimybės apžiūrėti visos elektros instaliacijos grandinės (nuo saulės elektrinės fotovoltinių modulių iki inverterio), nes dalis šios elektros instaliacijos tiesiog buvo sunaikinta gaisro metu. Todėl tikėtina, kad trumpasis jungimas galėjo įvykti gaisro metu „sunaikintoje“ elektros instaliacijos grandinės atkarpoje, kas ir galėjo turėti įtakos galimam elektroterminiam kaitimui.“

Be to, UAB „Gaisriniai projektai“ ekspertas atkreipė dėmesį į tai, „kad dažnu atveju, kai elektros instaliacijoje atsiranda avarinio darbo režimas arba kitaip tariant gedimai, tai vienas iš požymių yra stebimas momentinis / staigus elektros energijos suvartojimas arba kritimas. Vertinant, ar buvo susidariusios sąlygos elektros instaliacijos avariniam darbo režimui, buvo kreiptasi į ESO specialistą, kuris išanalizavęs tam tikro periodo elektros energijos suvartojimo ataskaitos duomenis nustatė, kad nebuvo viršyta leistinoji galia. O pagal pateiktą ESO elektros suvartojimo grafiką jokių požymių, kad prieš kylant gaisrui būtų užfiksuoti momentiniai / staigūs elektros energijos suvartojimai arba kritimai, nenustatyta. Gaisro metu elektros instaliacijos laidų apsilydimai galimai galėjo atsirasti, kaip ir nustatė Lietuvos teismo ekspertizės centras, dėl elektroterminio kaitimo.“

UAB „Gaisriniai projektai“ ekspertas pateiktuose paaiškinimuose dėl pareiškėjo atstovo teiginių taip pat atkreipė dėmesį į tai, „kad skalūnas yra atsparus dideliems temperatūros pokyčiams ir yra nedegus. Todėl nepagrįstomis pripažintinos pareiškėjo atstovo nurodytos aplinkybės, kad skalūnas gaisro metu galėjo sukelti apie 1083°C temperatūrą.“

Specialisto išvados duomenys ir UAB „Gaisriniai projektai“ pateikti papildomi paaiškinimai dėl pareiškėjo atstovo ginčijamų aplinkybių yra vertintini kaip labiau patikimi ir svarūs įrodymai nei pareiškėjo atstovo¹⁵ teiginiai apie Specialisto išvados duomenų nepagrįstumą. Darytina išvada, kad draudikas Specialisto išvados ir UAB „Gaisriniai projektai“ pateiktų papildomų paaiškinimų pagrindu motyvuotai paneigė pareiškėjo atstovo paaiškinimus ir nuomonę apie galimas gaisro kilimo priežastis.

Vertinant kitus įrodymus, kuriais pareiškėjo atstovas grindė argumentus, kad įvykis galėjo įvykti dėl apdrausto namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo iki įvykio, pažymėtina, kad pareiškėjo atstovas rėmėsi ir LTEC 2025 m. vasario 24 d. pateikto prašymo atlikti metalografinį tyrimą pagrindu parengto 2025 m. kovo 21 d. ekspertizės akto Nr. (*duomenys neskelbtini*), neturinčio teismo ekspertizės statuso, (toliau – 2025 m. kovo 21 d. ekspertizės aktas) ir 2025 m. birželio 20 d. UAB „Veesla“ atsakymo duomenimis.

Atsižvelgiant į 2025 m. kovo 21 d. ekspertizės akto duomenis, pažymėtina, kad minėtos ekspertizės išvadose nurodyta, kad „tyrimui pateiktuose elektros instaliacijos laidų fragmentuose, supakuotuose pakete Nr. (*duomenys neskelbtini*), avariniam darbo režimui būdingų požymių nėra. Tirti pateiktieji elektros instaliacijos fragmentai termiškai pažeisti gaisro šilumos.“ Vadovaujantis minėtame ekspertizės akte nurodytais duomenimis, darytina išvada, kad jie patvirtino Specialisto išvadoje nurodytus duomenis, kad po įvykio tirtų laidų fragmentuose nustatyti pažeidimai galėjo būti padaryti gaisro metu ir kad vertinti laidų fragmentai negali pagrįsti apdrausto namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo, kaip galimos gaisro kilimo priežasties, aplinkybių.

¹⁴ Jungiančių saulės elektrinės fotovoltinių modulių ir inverterių.

¹⁵ Kurio, kaip minėta, kvalifikacijos atlikti gaisro priežasčių vertinimą, negali pagrįsti Lietuvos bankui pateikti įrodymai, teiginiai apie Specialisto išvados duomenų nepagrįstumą.

Pareiškėjo atstovas prašyme nagrinėti vartojimo ginčą ir 2025 m. spalio 7 d. pateiktuose papildomuose paaiškinimuose ginčo byloje rėmėsi ir Specialisto išvadoje vertinto 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenimis. Pareiškėjo atstovas teigė, kad aplinkybės, jog ekspertiniam tyrimui pateiktuose elektros instaliacijos laidų fragmentuose nebuvo nustatyta avariniam darbo režimui būdingų požymių ir kad tyrimui pateiktieji elektros instaliacijos fragmentai termiškai paveikti gaisro šilumos, iš esmės pagrindžia duomenis, kad gaisras galėjo kilti dėl elektros įrenginių avarinio darbo režimo iki įvykio¹⁶.

Atsižvelgiant į šias pareiškėjo atstovo nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad Specialisto išvadoje, pateikiant paaiškinimus apie elektros instaliacijos avarinio darbo režimo galimas atsiradimo priežastis, nurodyta, kad viena iš minėto režimo atsiradimo priežasčių yra trumpasis jungimas. 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akte yra aiškiai nurodyta, kad „trumpajam jungimui būdingų požymių tirti pateiktuose laiduose nėra“. Specialisto išvadą parengęs ekspertas, spręsdamas, kad gaisro kilimo dėl namo elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo versija priskirtina prie mažai tikėtinų, vertino ir 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto išvadas.

Pareiškėjo atstovas 2025 m. spalio 7 d. Lietuvos bankui pateiktuose papildomuose paaiškinimuose nurodė, kad 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akte yra nurodyta, kad „laidai apsilydę nuo elektroterminio kaitimo“ ir kad minėti duomenys draudikui yra žinomi, tačiau draudikas pateikė klaidinančias išvadas, kad laidai pažeisti ne dėl elektros poveikio. Be to, pareiškėjo atstovas teigė, kad minėtas dokumentas buvo galimai koreguotas¹⁷.

Atsižvelgiant į šias pareiškėjo atstovo nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad nors 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akte buvo nurodyta, jog tyrimui pateiktose laidų atkarpose buvo pateiktos laidų gyslos su elektroterminiam gyslos kaitimui būdingais požymiais, tačiau nurodyta ir tai, kad šie požymiai yra būdingi ir gaisro poveikiui. „Kada (gaisro metu ar prieš gaisrą) galėjo elektroterminis kaitimas įvykti, nustatyti negalima, kadangi tam nėra metodikos.“ Remiantis 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenimis, pažymėtina, kad pareiškėjo atstovas nepagrįstai teigia, kad šio dokumento duomenys patvirtino, kad elektroterminis kaitimas įvyko dėl iki įvykio buvusio elektros įrenginių gedimo (jų veikimo avariniu režimu).

Atsižvelgiant į pareiškėjo atstovo nurodytas aplinkybes dėl galimo 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenų nepatikimumo ir neobjektyvumo, pažymėtina, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą spręsti, kad Specialisto išvada nebuvo parengta vien tik 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenų pagrindu, nes ji negalėjo nei patvirtinti, nei paneigti Specialisto išvadą parengusio eksperto keliamų gaisro kilimo versijų¹⁸. Be to, nors pareiškėjo atstovas 2025 m. spalio 7 d. pateiktuose papildomuose paaiškinimuose ginčijo 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenų objektyvumą ir patikimumą, tačiau, keldamas reikalavimus draudikui ir siekdamas nuginčyti Specialisto išvadoje nurodytą labiausiai tikėtiną gaisro kilimo priežastį, rėmėsi ir minėto dokumento duomenimis.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad Specialisto išvadą parengęs ekspertas ir draudikas vertino 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenis ir sprendė, kad jie negali pagrįsti, kad elektroterminis kaitimas galėjo įvykti dėl prieš gaisrą buvusio elektros įrenginių avarinio darbo režimo. Be to, Specialisto išvadą parengęs ekspertas ir draudikas tyrė gaisro dėl galimos elektros instaliacijos ar elektros įrenginių avarinio darbo režimo priežastis, tačiau surinkti įrodymai ir vėliau, kilus vartojimo ginčui, pareiškėjo atstovo draudikui pateikti faktiniai duomenys¹⁹ vienareikšmiškai nepatvirtino, kad gaisras kilo dėl elektros įrenginių gedimo iki gaisro. Atsižvelgiant į tai, nepagrįstomis pripažintinos pareiškėjo atstovo 2025 m. spalio 7 d. Lietuvos bankui pateiktuose paaiškinimuose nurodytos aplinkybės, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė klaidinančius jam žinomus 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenis, kurie, pareiškėjo atstovo teigimu, pagrindžia, kad gaisrą lėmė elektros įrenginių iki gaisro gedimas.

¹⁶ T. y. pareiškėjo atstovas kreipėsi į Lietuvos banką nurodė, kad minėti 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenys patvirtina, jog „kintama įtampa netekėjo iš inverterio į saulės elektrinės fotovoltinius modulius“.

¹⁷ Pareiškėjo atstovo teigimu, pareiškėjas UAB „Gaisriniai projektai“ 2024 m. liepos 15 d. pateiktame kreipimesi buvo prašęs pateikti informaciją, „ar jau pateikėte ekspertizės išvadas draudimui“, ir 2024 m. liepos 19 d. buvo gautas UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto atsakymas apie ekspertizės išvadą draudikui galimą pateikimą. Tačiau pareiškėjo atstovas pabrėžė, kad „ginčijamoje specialisto išvadoje nurodyta visai kita, vėlesnė data – 2024-07-19“.

¹⁸ T. y. 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenys vienareikšmiškai negalėjo pagrįsti, ar gaisras kilo dėl kepsninės naudojimo pažeidžiant saugumo reikalavimus, ar gaisrą lėmė elektros įrenginių veikimas avariniu režimu iki įvykio.

¹⁹ AB „ESO“ pateikta informacija, abu LTEC parengti ekspertizių aktai ir Tarnybinio paaiškinimo duomenys.

Kaip minėta, Specialisto išvadą parengusio eksperto vertinimas laikytinas labiau patikimu ir svariu nei pareiškėjo atstovo, neturinčio gaisro tyrimo priežasčių tyrimo kompetencijos, teiginiai apie galimą gaisro priežastį. Todėl nėra pagrindo spręsti, kad 2024 m. birželio 21 d. Ekspertizės akto duomenys pagrindžia pareiškėjo atstovo nurodytas aplinkybes, kuriomis jis remiasi kaip draudikui keliamų reikalavimų pagrindu.

Pareiškėjo atstovas taip pat kvestionavo Specialisto išvadą parengusio eksperto pateiktus iš AB „ESO“ gautus duomenis. Pareiškėjo atstovas nurodė, kad AB „ESO“ gali pateikti duomenis tik „apie tai, kokį kiekį elektros energijos (kiek kWh) namas suvartoja iš ESO tinklo; kokį kiekį elektros energijos (kiek kWh) namo saulės elektrinė atiduoda į ESO tinklą“. AB „ESO“ negali pateikti vienareikšmiškos informacijos, „ar dėl elektros terminio kaitimo dar iki gaisro galėjo būti pažeisti laidai, ėję iš saulės elektrinės fotovoltinių modulių iki inverterio“. Specialisto išvadoje pateikti iš AB „ESO“ gauti duomenys yra neryškūs ir, pareiškėjo atstovo nuomone, AB „ESO“ ekspertui pateiktoje informacijoje taip pat yra nurodyti elektros energijos suvartojimo gaisro laikotarpiu duomenys.

Atsižvelgiant į šias pareiškėjo atstovo nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad Specialisto išvadą parengęs ekspertas atlikdamas tyrimą ne tik vertino AB „ESO“ pateiktus elektros skaitiklio užfiksuotus srovės ir įtampos duomenis, tačiau vertino ir ekspertui vyriausiojo inžinieriaus pateiktą informaciją. Specialisto išvadą parengusiam ekspertui AB „ESO“ pateikti duomenys suteikė pagrindo spręsti, kad iki įvykio elektros energijos kokybė atitiko teisės aktuose nustatytus standartus (reikalavimus).

Pažymėtina, kad nors pareiškėjo atstovas teigė, kad AB „ESO“ ekspertui pateikė duomenis ir apie gaisro laikotarpiu suvartotos elektros energijos kiekį, tačiau nepateikė jokių savo teiginių patvirtinančių įrodymų²⁰, kurie nuginčytų Specialisto išvadą parengusio eksperto vertinimą. Be to, AB „ESO“ pateikta informacija buvo tik vienas iš duomenų, ekspertui tiriant gaisro kilimo versijas, ir šių duomenų pateikimo tikslas nebuvo vertinti laidų pažeidimo priežastis.

Draudikas, siekdamas pagrįsti AB „ESO“ ekspertui pateiktų duomenų patikimumą, pateikė paaiškinimus apie iš AB „ESO“ gautų duomenų pobūdį. Draudikas pabrėžė, kad „dažnu atveju, kada elektros instaliacijoje atsiranda avarinio darbo režimas arba kitaip tariant gedimai, tai vienas iš požymių yra stebimas momentinis / staigus elektros energijos suvartojimas arba kritimas. Vertinant, ar buvo susidariusios sąlygos elektros instaliacijos avariniam darbo režimui buvo kreiptasi į ESO specialistą, kuris išanalizavęs tam tikro periodo elektros energijos suvartojimo ataskaitos duomenis nustatė, kad nebuvo viršyta leistinoji galia. O pagal pateiktą ESO elektros suvartojimo grafiką jokių požymių, kad prieš kylant gaisrui būtų užfiksuoti momentiniai / staigūs elektros energijos suvartojimai arba kritimai, nenustatyta. Gaisro metu elektros instaliacijos laidų apsilydimai galimai galėjo atsirasti, kaip ir nustatė Lietuvos teismo ekspertizės centras, dėl elektroterminio kaitimo.“

Pareiškėjo atstovas, nesutikdamas su draudiko atsiliepime nurodytu AB „ESO“ duomenų vertinimu, Lietuvos bankui 2025 m. spalio 7 d. pateiktuose papildomuose paaiškinimuose ginčo byloje nurodė, kad vakare prieš įvykį „19:00-19:40 val. laikotarpiu buvo ryškus pirmos fazės srovės šuolis virš 20 amperų“. Taip pat pareiškėjo atstovas nurodė prielaidą, kad vyresnysis inžinierius aplinkybes, kad „L1 fazės apkrovimas neviršijo leistinos naudoti galios“, galėjo nurodyti ir dėl to, kad jam nebuvo pateikta šių aplinkybių įvertinimui būtina informacija²¹.

Atsižvelgdamas į pareiškėjo atstovo 2025 m. spalio 7 d. pateiktus papildomus paaiškinimus, draudikas kreipėsi į UAB „Gaisriniai projektai“ ekspertą, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl pareiškėjo atstovo nurodytų aplinkybių. Draudiko Lietuvos bankui 2025 m. spalio 22 d. pateiktuose UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto paaiškinimuose pabrėžiama, kad „ESO duomenyse matomas L1 fazės apkrovos padidėjimas iki apie 20 A atitinka 20 A saugiklio leistiną ribą, todėl tai laikytina normaliu darbo režimu – tokiu metu laidais teka didžiausia leistina srovė, dėl kurios jie natūraliai įkaista, bet neperkaista, jei sistema įrengta teisingai. Trumpalaikis apkrovos padidėjimas pats savaime gaisro sukelti negali, nes tam reikėtų ilgalaikės perkrovos ar prasto kontakto, didinančio varžą. Kadangi gaisras kilo naktį, kai elektros apkrova buvo minimali,

²⁰ Pvz., nepateikė AB „ESO“ paaiškinimų apie ekspertui pateiktus duomenis, kurie nuginčytų Specialisto išvadą parengusio eksperto pateiktą šių duomenų vertinimą.

²¹ Pareiškėjo atstovas 2025 m. spalio 7 d. papildomuose paaiškinimuose nurodė, kad draudikas kartu su atsiliepimu (su kuriuo pareiškėjo atstovas 2025 m. rugsėjo 19 d. Lietuvos bankui pateikto prašymo pagrindu susipažino) nepateikė grafiko ir prašė šiuos duomenis papildomai išreikalaus iš draudiko. Tačiau draudikas 2025 m. spalio 8 d. Lietuvos banką informavo, kad kartu su atsiliepimu į pareiškėjo atstovo kreipimąsi Lietuvos bankui buvo pateikti visi turimi duomenys, gauti iš AB „ESO“.

o LTEC nenustatė trumpojo jungimo požymių, šis dienos metu fiksuotas srovės šuolis su gaisro kilimu nesusijęs. Taigi, L1 apkrovos padidėjimas galėjo lemti tik įprastą laidų įkaitimą, bet neturėjo įtakos nei laidų pažeidimui, nei gaisro kilimui.“

Kadangi, kaip minėta, pareiškėjas nepateikė jokių UAB „Gaisriniai projektai“ eksperto, kompetentingo atlikti gaisro priežasčių vertinimą, išvadas paneigiančių įrodymų, todėl nėra pagrindo spręsti, kad pareiškėjo atstovo teiginiai nuginčia minėto eksperto išvadas apie AB „ESO“ duomenų pobūdį ir jų įtaką sprendžiant, ar gaisras galėjo kilti dėl elektros įrenginių iki įvykio avarinio darbo režimo. Todėl nepagrįstomis pripažintinos pareiškėjo atstovo nurodytos aplinkybės, kad UAB „Gaisriniai projektai“ vertinti iš AB „ESO“ gauti duomenys yra nepatikimi ir kad jie negali patvirtinti išvados, jog gaisras negalėjo kilti dėl elektros įrenginių avarinio darbo režimo iki įvykio. Be to, draudikas UAB „Gaisriniai projektai“ pateiktais papildomais paaiškinimais nuginčio pareiškėjo atstovo teiginius apie L1 fazės apkrovos padidėjimo įtaką gaisro kilimui.

Atsižvelgdamas į pareiškėjo atstovo nurodytas aplinkybes, kad jo nurodytą galimą gaisro kilimo priežastį patvirtina ir UAB „Veesla“ atsakymas, draudikas Lietuvos bankui 2025 m. spalio 20 d. pateiktuose paaiškinimuose teigė, kad UAB „Veesla“ atsakyme nurodytą informaciją papildomai įvertino ir UAB „Gaisriniai projektai“ ekspertas. UAB „Gaisriniai projektai“ ekspertas pateiktame UAB „Veesla“ duomenų vertinime pabrėžė, kad aplinkybės, jog „gaisro kilimo metu nevyko generacija ir kintama įtampa negalėjo tekėti, patvirtina, jog gaisras negalėjo kilti dėl name įrengto saulės elektrinės“.

UAB „Gaisriniai projektai“ ekspertas, pateikdamas atsikirtimus dėl pareiškėjo atstovo nurodytos aplinkybės, kad pretenzijoje draudikui buvo nurodyti duomenys apie nuo elektros srovės iki 1083 °C temperatūros įkaitusius varinius laidus, o ne skalūną, pabrėžė, kad „gaisro židiny yra terasa, įsiliepsnojus terasos lentoms, ugnis plito, plintanti ugnis pasiekė pastato skalūno plyteles, kurios yra nedegios. Dėl liepsnojančios terasos įkaito skalūno plytelės. Skalūno plytelės buvo pritvirtintos prie medinės konstrukcijos, kuri įkaito ir užsiliepsnojo. Skalūnas yra akmuo, jis nėra degus ir ant pastato fasado nėra dedamas, kaip apsauga nuo ugnies poveikio. Tačiau jis kaista, ir gali perduoti šilumą.“

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas vertino pareiškėjo atstovo pretenzijose nurodytus teiginius ir papildomai rinko UAB „Gaisriniai projektai“ paaiškinimus apie pareiškėjo atstovo teiginių pagrįstumą. Kaip minėta, UAB „Gaisriniai projektai“ pateiktas pareiškėjo atstovo nurodytų ginčo aplinkybių vertinimas yra pripažįstamas labiau patikimu ir svarių įrodymų nei reikiamos kvalifikacijos tirti gaisro kilimo priežasčių neturinčio pareiškėjo atstovo teiginiai apie gaisro kilimą.

Kadangi draudiko pateikti įrodymai nuginčio pareiškėjo atstovo nurodytas aplinkybes ir pagrindė sprendimą įvykiui taikyti Taisyklių 3.1 papunktyje įtvirtintas nedraudžiamojo įvykio sąlygas, pareiškėjo atstovo keliamas reikalavimas įvykį pripažinti draudžiamuoju ir dėl šio įvykio pareiškėjui išmokėti reikalaujamą 259 405 Eur draudimo išmoką yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Netenkinus pareiškėjo atstovo keliamų ginčo reikalavimų, nėra pagrindo spręsti, kad draudikui kyla pareiga atlyginti pareiškėjo patirtas atstovavimo išlaidas²².

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo

²² Pagal Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 6.2 papunktį, Lietuvos bankas, priimdamas sprendimą dėl ginčo esmės, sprendžia dėl reikalaujamų vartotojo patirtų advokato paslaugų išlaidų, susijusių su vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūra, atlyginimo tuo atveju, jei yra tenkinami vartotojo reikalavimai. Tokiu atveju finansų rinkos dalyviui rekomenduojama atlyginti vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros išlaidų, proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai, dydį.

dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis